

“Североизточно държавно предприятие” ДП - Шумен
ТП ДГС „ЦОНЕВО”

Р Е З Ю М Е

на горскостопанския план за управление

/съгласно изискванията на индикатор 7.4.1. от стандарта за горска сертификация на
Управление на горите в България/

ТП ДГС „Цонево” е получило името си от с. Цонево, където се намира и седалището му и представлява поделение на „Североизточно държавно предприятие” ДП - гр. Шумен.

МЕСТОНАХОЖДЕНИЕ НА ДЪРЖАВНОТО ГОРСКО СТОПАНСТВО

Територията, която обхваща стопанството е разположена във Варненска област и граничи : на север - с ТП ДГС "Провадия", на изток - с ТП ДЛС "Шерба", на юг - с ТП ДГС "Айтос" и на запад - с ТП ДГС "Смядово".

Горите в района на стопанството са разположени в община Дългопол и включват следните населени места: гр.Дългопол, с.Арковна, с.Аспарухово, с.Боряна, с.Величково, с.Голямо Делчево, с.Дебелец, с.Камен дел, с.Комунари, с.Красимир, с.Лопушна, с.Медовец, с.Партизани. с.Поляците, с.Рояк, с.Сава, с.Сладка вода, с.Цонево, с.Яворово. Всички населени места са свързани помежду си с добре развита асфалтова пътна мрежа - комуникационната система е също добре развита.

В административно отношение ТП ДГС "Цонево" се числи към Районна дирекция по горите - Варна. ТП ДГС "Цонево" се разделя на четири горскостопански участъка: I ГСУ "Цонево", II ГСУ "Аспарухово". III ГСУ "Дългопол", IV ГСУ "Партизани". Седалищата на горскостопанските участъци се намират съответно в: с. Цонево, с. Аспарухово, гр. Дългопол и с. Партизани.

ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ

Южната част от територията на ТП ДГС "Цонево" е разположена в Камчийската планина, която е дял от Източна Стара планина, а северната част заема горски комплекси от Шуменско-Провадийските плата.

Районът на стопанството има формата на неправилен многоъгълник с дължина по посока изток-запад около 34 км и север-юг -12 км. Най-голямото разстояние между две крайни точки е 36 км, а най-малкото - 6 км. Географските координати на Държавното горско стопанство са от 42°50' до 43°10' северна ширина и от 27°20' до 27°40' източна дължина.

РЕЛЕФ

Горите в района на ТП ДГС "Цонево" се простират върху две основни геоморфоложки структури. На юг това е Източния район на Главната старопланинска верига, която от своя страна е подобласт на Старопланинската верижна система. Релефът тук има преобладаващ хълмист характер, като значително по-малко са площите с низинен характер. Обликът на релефа се дава от ясно изразените била и платовидните плоски възвишения. Реките, които протичат през района на стопанството разсичат ридовете и платата с живописни проломи, като образуват долини с различно разположение и форми. По-важните ридове и била за района са следните: Градището-Голямата чешма - Белчева чешма, Зла стена - Върбишка локва - Сиришки усой, Вътрешна чука - Предела - Костурка. Чешмите - Пастирска локва - Данкин припек, Тънкото нозерче - Присойски склон - Лепено буче, Драков рът - Велчова нива - Генчово буче, Белчева чешма - Побит камък - Божуровец, Смидовец - Глоговец - Сиви вир. Копана локва, Черни рът, Пресечена скала, Сарабашка стока -Лясков кладенец - Скалисто било и други. Долините и низините в района са заети от чашките на язовирите "Цонево" и "Елешница" и съвсем малка част са заети от горски площи и площи от селскостопанския фонд.

На север горските масиви са разположени върху хълмисто-платовидния релеф на "Остатъчните плата" от Провадийско-Лудогорско-Добруджанската платовидна подобласт. Тук горските комплекси са разпокъсани помежду си от земи от селскостопанския фонд - ГСУ "Дългопол".

Най-голямата надморска височина за територията на стопанството имат горските площи, разположени в южната му част в м."Белчева чешма" (отдел 51 - д) - 561 м, а най-малката надморска височина е под стената на язовир "Елешница" (отдел 6 п) - 42 м.

ХИДРОЛОЖКИ УСЛОВИЯ

Източниците на почвена влага за растителните формации са главно падащите валежи. Неравномерното им разпределение през годината се отразява на дебита на водните течения в района. Територията на ТП ДГС "Цонево" се включва във водосбора на най-голямата река в района на река Камчия:

Река Голяма Камчия - чиято дължина е 245 км. Тя води началото си от стръмните южни склонове на Лиса планина, събира водите на областта Герлово, където е известна под името Тича, образува живописен пролом в Преславската планина и излиза в хълмистото Преславско поле, където приема водите на река Врана. От там под името Голяма Камчия тече в посока изток-югоизток до с.Цонево, където се съединява с река Луда Камчия. От там до вливането си в Черно море р.Камчия тече през мочурливата низина Лонгоза, обрасла с широколистни гори.

Река Луда Камчия - се явява като десен приток на р.Камчия. Извират до прохода Вратник на границата между Средна и Източна Стара планина. При с.Дъскотна реката прави голям завои и прорязва главната Старопланинска верига с дълъг пролом, след което преминава в чашката на язовир "Цонево", който се явява на мястото на бившето речно легло. След язовир "Цонево" реката продължава, за да се влее в река Камчия. Река Камчия с нейния приток Луда Камчия нямат особено значение за водния баланс на територията на стопанството, тъй като около р.Камчия площите от горския фонд са незначителни и изпълняват предимно брегозащитни функции, а река Луда Камчия пресича малка част от стопанството. Дебитът на тези реки е относително постоянен, но при дъждовни години т.е. много често излизат от коритата си и причиняват наводнения със значителни материални щети.

По-голямо значение за развитието на горската растителност в района имат по-малките водни течения, пресичащи територията на стопанството.

Река Елешница - извира от Еминската планина - част от главната Старопланинска верига. Навлиза в стопанството в средата на южната му част и тече в посока североизток, като при м."Сини вир" река Елешница преминава в чашката на язовир "Елешница", след него продължава до вливането си в р.Камчия извън територията на стопанството. Характерно за речното легло на р.Елешница е, че то е с малък наклон, плитко, сравнително широко и на места запълнено с алувиални наслаги. Река Елешница има непостоянен дебит. Най-голям е нейният отток през зимата и пролетта, а най-малък през втората половина на лятото и началото на есента. Не са редки случаите когато през този период, тя пресъхва за известно време.

Козя река - води началото си от м."Върбишка локва" на южните граници на стопанството и протича по посока север, и при м."Скока" се влива в язовир "Цонево". Речното ѝ легло е плитко и тясно, а бреговете са стръмни и скалисти. Козя река има по-малки колебания на средния годишен отток в сравнение с р.Елешница.

Освен изброените по-големи водни течения, в района на стопанството има и по-малки такива, които доизграждат речната мрежа. Малките водни течения имат непостоянен дебит и не рядко в края на лятото някои от тях пресъхват.

На територията на стопанството се намират и язовирите "Цонево" и "Елешница".

ГЕОЛОГО-ПЕТРОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

На територията на ТП ДГС „Цонево” има богато разнообразие от геоложки формации, с възраст от юра до кватернер. Литостратиграфското разнообразие също е голямо, поради което тези формации ще бъдат разгледани обобщено по петрографско сходство. През кватернер, неоген и палеоген са отложени валуни, чакъли, пясъчници, глинени. Към тези скали, изграждащи предимно кватернера в речните долини са приобщени и глините от неогена и палеогена. Палеогенски пясъци и пясъчници изграждат част от територията, а други участъци са от конгломерати със същата възраст. Мергели, които доминират на широки площи от територията са образувани през палеоген и креда. От това време са и варовици, които дават характеристиката на други участъци. Лито-формация, широко застъпена в района е от алтерниращи пясъчници и мергели, отлагани през палеоген и креда. Формация от варовици и

варовити мергели е образувана през креда, а с юрска възраст е друга такава от алтерниращи аргилити, алевролити и пясъчници.

КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ

Малките различия в надморската височина и сравнително неголямата площ на стопанството определят и малкото разнообразие в климатичните елементи, имащи значение за развитието на горскодървесната растителност.

Според справочника "География на България" (Академично издателство - 1997 година) територията на ТП ДГС "Цонево" е разположена в Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област.

Според горскорастителното райониране горите на ТП ДГС "Цонево" попадат в Мизийска горско-растителна област, подобласт Шуменско-Провадийски плата с един пояс и един подпояс, и в Тракийската горскорастителна област, подобласт Източна Стара планина с един пояс и два подпояса:

- М-1- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)

М-1-2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)

- Т-1- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.)

Т-1-1 - Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 м н.в.)

Т-1-2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 м н.в.)

Източният климатичен район на Дунавската хълмиста равнина, който обхваща горите на стопанството се простира в източната част на Добруджа и низините на Провадийска река, река Голяма Камчия и част от долината на река Луда Камчия, като на юг достига до ниските планински части на Източна Стара планина. По този начин районът обхваща хълмистите и припланинските места непосредствено пред Стара планина, които на север са по-равнинни и имат надморска височина 100-250 метра, а на юг достигат до 500 метра.

Валежите през зимата са 40-45% от сняг, а зимата в този район е сравнително мека. Броят на дните със средна температура под 0°C общо за трите зимни месеца се движи между 35-40. Общият брой на дните със снежна покривка е от 26 до 56.

Пролетените мразове в ниските части на района обикновено приключват към средата, а в по-високите към края на април.

Лятото не е много горещо, а есента е по-топла от пролетта. Средната годишна температура е между 11.4°C за по-ниските и 11.0°C за по-високите части.

Годишните валежи в района са от 534 - 646 мм и това очертава районът като един от най-сухите в страната. Валежите падат главно през лятото 180 мм, като най-ниски са валежите в края на лятото и началото на есента.

Относително благоприятното разпределение на неголямата валежна сума в съчетание с умерените температури през вегетационния период, прави климата на района благоприятен за развитието на дървесната растителност.

ПОЧВИ

Разнообразието на релефа и почвообразуващите скали, а така също и различията в климата на двете области, в които попада територията на Държавно горско стопанство "Цонево" обуславят наличието на голямо разнообразие на почвените типове.

Преобладават много дълбоките почви - 38.8%, което обуславя и преобладанието на средно богати до богати месторастения.

Най-често срещаната почва на територията на стопанството е сивата горска почва - 75.0% от дървопроизводителната площ. Срещат се и следните основни почвени типа: от наносните - алувиална и алувиално-делувиална, от пълно-профилните - светло сива и тъмно сива горска почва, от интра-зонапните - хумусно-карбонатна почва.

ЕРОЗИЯ

Земите от горския фонд в района на ТП ДГС "Цонево" са сравнително добре защитени против ерозия. В съществуващата дървесна и храстова растителност не се наблюдава развитие на ерозионни процеси от масов характер. Развитие на такива е констатирано върху площ от 193.5 хектара, което е 0.9% от дървопроизводителната площ.

Най-разпространена от видовете ерозия е площната - 111.6 хектара (0.5%). Най-често наблюдаваните степени на площна ерозия са I и II (слабо ерозирана почва) при която е засегнат хумусно-акумулативния хоризонт, като е изнесена част от него.

Линейната ерозия е констатирана върху 81.9 хектара като 61.4 хектара е струйчеста, 5.0 хектара е браздова и 15.5 хектара ровинна. Развита е върху терени със силно разстроени, изредени или силно девастирани дървостои или върху терени без всякаква растителност. Борбата срещу нея ще се води предимно чрез залесителни мероприятия.

Няма предпоставки за развитието на ветрова ерозия, поради хълмистия характер на стопанството, голямата му лесистост и умерените североизточни ветрове.

Степента на ерозия (или ерозираност) показва доколко почвените хоризонти са вече разрушени. Високата степен на ерозия предполага бедно месторастене.

РАСТИТЕЛНОСТ

Според "Класификационна схема на типовете горски месторастения в България" от 1983 г.-територията на ТП ДГС "Цонево" попада в две горскорастителни области, а именно:

1.Мизийска горскорастителна област

1.1. Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори М-I

1.1.1. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори М-I-2

- Този подпояс заема 13.1% от дървопроизводителната площ на стопанството. Естествената растителност е представена от характерните чисти и смесени източнубукови, зимендъбови, благунови и церови формации със спътници от полски и планински ясен, явор, шестил, офика, скороуша, дива череша, сребролистна липа, габър, клен, брекина, мъждрян, келяв габър и други. От изкуствено внесените дървесни видове най-голямо е участието на черния бор, след това на акацията. От храстовите видове се срещат: дрян, глог, смрадлика, драка, шипка, леска и къпина. Тревната растителност е представена от типичните за дъбовите гори видове: житни тревни, острица, ягода, поддъбиче, коприва, жълт кантарион и други.

2.Тракийска горскорастителна област

2.1. Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори Т-I

2.1.1. Подпояс на крайречните и лонгозни гори Т-1-1

- Подпоясът заема 0.4% от дървопроизводителната площ на стопанството Обхваща поречието и заливните тераси на реките Елешница и Голяма Камчия. Естествената растителност е представена от насаждения от габър, планински и полски ясен, бяла върба със средна продуктивност - II - IV бонитет. В резултат на залесителни мероприятия са създадени култури от високопродуктивни клонове тополя - Регенерата, 1-214, срещат се и култури от акация, бял и черен бор, полски ясен, орех и черен орех.

2.1.2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори Т-I-2

- Този подпояс заема 86.5% от дървопроизводителната площ на стопанството. Естествената растителност е представена от зимен дъб, благун, цер, космат дъб, източен бук, габър, полски и планински ясен, явор, шестил, офика, скороуша, дива череша, турска леска, клен, полски бряст, мъждрян, сребролистна и дребнолистна липа, келяв габър и други. Тези дървесни видове формират чисти и смесени, а понякога и двуетажни насаждения с висока производителност. В резултат на лесокултурната дейност са създадени успешно култури от: черен бор, бял бор, акация, сребролистна липа, полски ясен, благун, зимен дъб, червен дъб, гледичия и други. В състава на растителните формации участват следните храстови и тревни видове: шипка, глог, дрян, черен бърз, обикновена леска, чашкодрян, трънка, драка, смрадлика, люляк, птиче грозде, къпина, коприва, горска ягода, здравец, жълт и червен кантарион, мента, лудо биле, риган, бял равнец, мащерка, маточина, див пелин както и тревни видове от семейство житни и други.

Стопанската дейност е насочена преди всичко към запазване на съществуващото флористично богатство и толериране на ценните и високопроизводителни дървесни видове.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГОРСКИЯ ФОНД

Площа на горския фонд и залесените площи на ТП ДГС „Цонево” разпределена по видове собственост е 23007 ха. от които:

- гори държавна собственост –	20781 ха. –	90.3 %.
- гори общинска собственост –	777 ха. –	3.4 %.
- гори временно общинска собственост / ВСО / –	728 ха. –	3.2 %.

- гори частна собственост –	646 ха. – 2.8 %.
- <u>гори на юридически лица –</u>	<u>75 ха. – 0.3 %.</u>
Всичко:	23007 ха. – 100.0%.

На територията на стопанството се намират и два природни резервата „Върбов дол” и „Калфата” с площ от 109.0 ха. които по ЛУП от 2008 год. не влизат в лесоустройство.

САНИТАРНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРАТА

Стопанската дейност е насочена предимно към подобряване на санитарното състояние на гората. При извеждането на възобновителните и отгледните сечи се вземат главно сухи и загнили дървета, което намалява масовата поява на насекоми, гъбни и други вредители. От насекомните вредители най-често срещаните са гъботворка, листоврътка, пръстенотворка, педомерка и други. От гъбните заболявания най- срещани са трахеомикозата.

Естествено разпространените в района ведове дъбове / зимен дъб, благун и цер / са най-малко засегнати от неблагоприятни климатични условия и повреди по тях почти не се забелязват.

Повредите от дивеча са малко и засягат предимно младите култури. Те се изразяват в прегризване на младите фиданки и белене на кората на дърветата. За отстраняване на повредените дървета и намаляване на степента на повредите се предвижда навременното и правилно извеждане на сечите.

СТРАНИЧНИ ПОЛЗВАНИЯ

Освен основното ползване са развити и някои странични ползвания от горите.

- Паша - Изготвен и проект за паша, който регламентира площта възлизаща на 7573.7 ха. или 33 % от общата площ на стопанството, в която се разрешава пашата на едър и дребен добитък. Забранява се пашата на кози на територията от държавен горски фонд.
- Добив на сено и друга селскостопанска продукция - добива се сено и зърнени култури в количества определени от ЛУП на 16 тона годишно, като количеството зависи от прилагането на аграрно- технически мероприятия и опазване от пашата.
- Добив на листен фураж - предвижда се добив на на приблизително на 2000 куб.м. фураж годишно при извеждането на проектираните сечи.
- Добив на липов цвят и горски билки и плодове - широко разпространено е добиването на липов цвят, най-различни видове билки в размер на 2 тона годишно и горски плодове до 5 тона годишно като лешници трънки, шипки, малини и други.

ЗАЩИТЕНИ И ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ

- Защитени растения записани в Червената книга на Република България, които се срещат на територията на ТП ДГС „Цонево” са следните: българско еньовче, източен лопох, камчийска метличина, лудо биле, сизон, форкалеева какула и френска дрипавка.
- Лечебните растения са следните: блатна мента, бодлив залист, бръшлян, бъзак, бял оман, бял равнец, бяла върба, ветрогон, вратига, горицвет пролетен, горска ягода, горски слез, дребнолистна липа, едролистна липа, елшовиден зърнастец, еньовче същинско, жаблек, жълт кантарион, зайча сянка, зарасличе, камшик, коприва, ружа, маточина, мащерка, мразовец, мъждрян, обикновен дрян, обикновен здравец, обикновен пелин, обикновен повет, обикновен риган, обикновена леска, обикновена мента, шипка, очанка, синя жлъчка, смрадлика, сребролистна липа, трънка, хмел, червен глог, червен кантарион, черенбъз и черна елша.

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Общата площ на защитените територии възлиза на 184.5 ха. от които 179.6 ха. залесена и 4.9 ха. незалесена. Защитените територии са обявени със Заповед и са следните:

- Защитена местност „Водениците” – обявена със Заповед № 689/22.07.1987г. на КОПС и прекатегоризирана със Заповед № РД-815 /23.08.2002г.на МОСВ. с площ от 51.4 ха.
- Защитена местност „Тулумова пещера” – обявена със Заповед № 183/06.02.1968г. на МГГП и прекатегоризирана със Заповед № РД-812/23.08.2002г. на МОСВ с площ – 3 ха.
- Защитена местност „Преграда” – обявена с ПМС № 1081/07.02.1951г. на МГГП и прекатегоризирана със Заповед № РД-823/23.08.2002г. на МОСВ с площ от 1.5 ха.

- Защитена местност „Рояшка скала” – обявена със Заповед № 1219/09.12.2005г. на МОСВ с площ от 5.0 ха.
- Защитена местност „Козя река” – обявена със Заповед № РД 337/30.05.2006г. на МОСВ намиращ се в санитарно охранителна зона, пояс- II-ри на землище с.Аспарухово в т.ч.
- Защитена територия „Дебелец” – обявена със Заповед № РД-532/12.07.2007г. на МОСВ с площ от 61.2 ха. представляваща буферната зоно на Резерват „Върбов дол”.
- Защитена местност „Дъбовете” – обявена със Заповед № РД-513/12.07.2007г. на МОСВ с площ от 62.4 ха.

Природни забележителности с обща площ от 5.0 ха. са следните:

- Природна забележителност м. „Сини вир” – обявена със Заповед № 37/11.01.1968г. на МГТП с площ от 4.0 ха.
- Природна забележителност водопад „Куза-скока” – обявена със Заповед № 1801/26.07.1961г. на МГТП с площ от 1.0 ха.
- Природна забележителност м. „Чудните ксали” – обявена със Заповед № 1379/08.08.1960г. на МГТП намиращ се в санитарно охранителна зона, пояс- II-ри на землище с.Аспарухово в т.ч.

Поддържани резервати с обща площ от 108.9 ха.

- Резерват „Върбов дол” – обявен със Заповед № 508/28.03.1968г. на МГТП и утвърден от Закона за защитените територии и от Закона за опазване на околната среда, Приложение № 2 към чл.8, ал.1, с номер по ред - № 26 със Заповед № 385/15.10.1999 г. с площ от 70.5 ха.
- Резерват „Калфата” – обявен със Заповед № 508/28.03.1968г. на МГТП и утвърден от Закона за защитените територии и от Закона за опазване на околната среда, Приложение № 2 към чл.8, ал.1, с номер по ред - № 28 със Заповед № 387/15.10.1999 г. с площ от 38.4 ха.

ЛОВ И РИБОЛОВ

Обект на лов са характерните представители на фауната, имащи пряко или косвено значение за развитието на ловното стопанство в района на ТП ДГС „Цонево”:

1. Клас Бозайници
 - Сем. Еленови– благороден елен, елен лопатар, сърна.
 - Сем. Кухороги– муфлон.
 - Сем. Свини– дива свиня.
 - Сем. Зайци– заек,
 - Сем. Катерици– катерица.
 - Сем. Кучеподобни– вълк, чакал, лисица.
 - Сем. Порови– белка, златка, черен пор, невестулка, видра, дива котка.
2. Клас Птици
 - Сем. Гълабови– гривяк, гургулица, гугутка.
 - Сем. Фазанови– фазан, полска яребица, пдпдък.
 - Сем. Патицови– голяма белочела патица, зеленоглава патица, зимно бърне, лятно бърне.
 - Сем. Бекасови– горски бекас, обикновена бекасица.
 - Разред Соколоподобни – голям ястреб, малък ястреб, обикновен мишелов, черношила ветрушка, ловен сокол.
 - Разред Совоподобни – горска улулица, бухал, кукумявка, горска ушата сова.
 - Разред Кълвачоподобни – черен кълвач, зелен кълвач, голям пъстър кабвач, среден пъстър кълвач, малък пъстър кълвач, сирийски кълвач и други.
 - Разред Врабчоподобни – сива врана, сойка, сврака, полска чучулица и други.
3. Клас Земноводни
 - дъждовник, зелена крастава жаба, жаба дървесница и други.
4. Клас Влечуги
 - шипобедрена костенурка, зелен гушер, обикновена водна змия, обикновен слепок, смок мишкар, пепелянка и други.